

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sote-uudistuksen digitalisaatio- ja ICT- valmistelun tilanne

Minna Saario
johtaja

Sote-uudistus

Visio, sote ja pela

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on, että ihmisten ja yhteisöjen sekä koko yhteiskunnan turvallisuus paranee

Sote-uudistus

Sote-uudistuksen painopisteet

Ihmislähtöiset palvelut

Palveluja kehitetään niin, että pääset yhdellä yhteydenotolla oikeaan palveluun.

Toimivat ja yhteensovitettut palvelut

Palvelut yhdenvertaisesti kaikille

Painotus ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön

Osallisuus

Päätöksenteko säilyy lähelläsi. Palveluja uudistetaan yhteistyössä asukkaiden kanssa

Parempaa laatua ja vaikuttavuutta

Sote-maakunta

Kustannusten nousu hallintaan

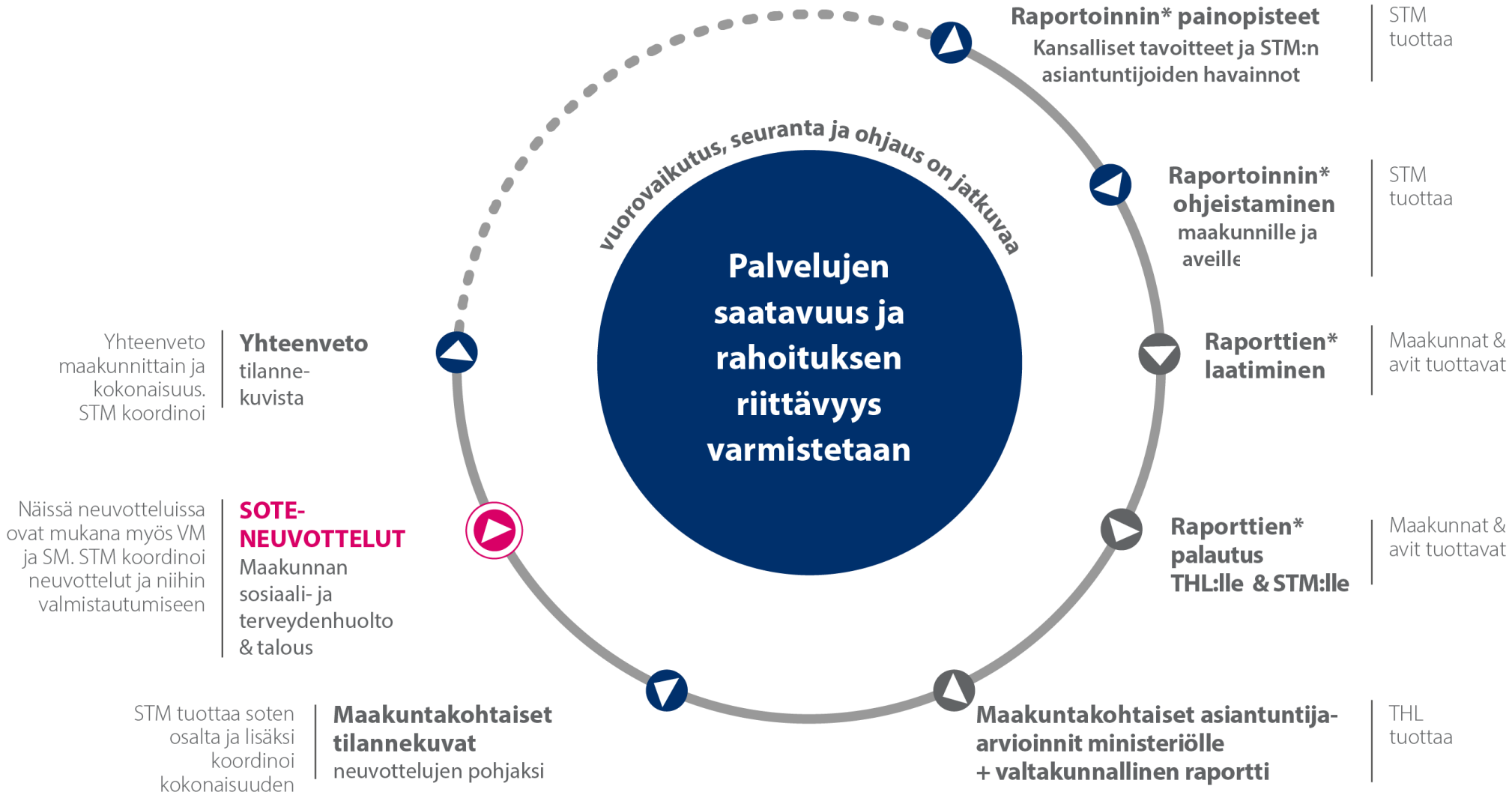

Vastuu sote-maakunnilla

Sama toimija vastaa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvotteluprosessi

*Palveluiden saatavuuden ja rahoituksen riittävyyden arviointi (hallituksen esitys järjestämislaiksi 30S)

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Sote-uudistus, lausuntokierros

Lausuntoaika 15.6. - 25.9.2020

#sote #tulevaisuudensote

Sote-uudistus

Sote-uudistuksen lausuntokierros

- Lausuntoaika päättyi perjantaina 25.9. klo 16.00
- Lausuntoja saapui yhteensä 817
 - 529 sähköisen lausuntopalvelun kautta, 288 kirjaamon kautta
 - Lausuntojen päällekkäisyyttä tarkistetaan
- Lausunnoista kootaan lausuntoyhteenvedo, joka julkaistaan lokakuun puolivälissä.
- Kaikki lausunnot ovat julkisesti saatavissa [Hankeikkunassa](#).

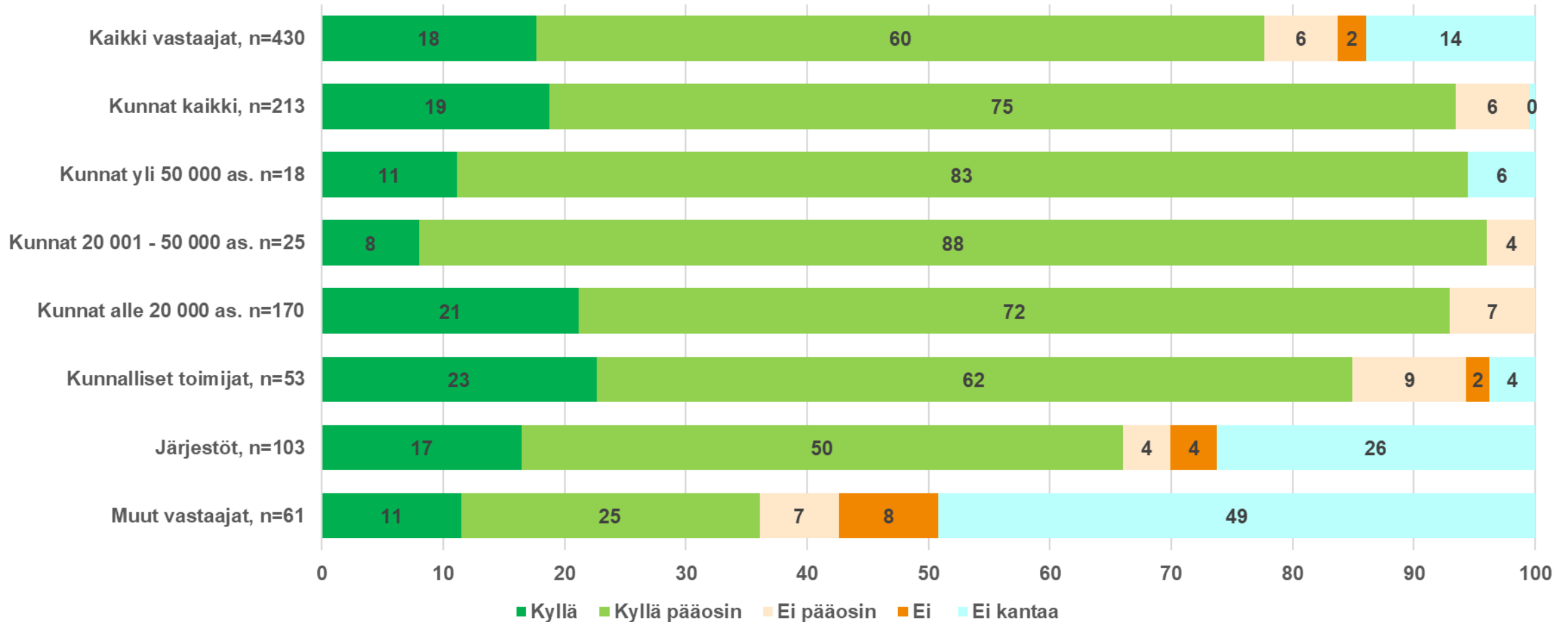
Keskeiset huomiot lausuntopalautteesta

- Lausuntoihin on tutustuttu sitä mukaan, kun niitä on saapunut.
- Perusratkaisuja kannatetaan.
- Keskeinen kritiikki
 - rahoitus – kunta ja sote-maakuntarahoitus
 - sote-maakuntien ohjaus ja itsehallinto
 - järjestämisvastuu, ostopalvelut ja sopimuksien mitättömyys
 - tehtävän siirto sote-maakuntien ja kuntien välillä
 - sote-maakuntien yhteistyösopimus
 - uudistuksen voimaantulo

alustavia tuloksia 1.10.

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?*

*Kirjaamon kautta tulleet tiedot puuttuvat

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- Lausunnoissa rahoitusvastuun ja taloudellisen ohjauksen siirtymistä valtiolle pidettiin perusteltuna tai siihen ei otettu kantaa.
 - Valtion rahoituksen yleiskatteellisuutta pidettiin annetuissa lausunnoissa perusteltuna.
 - Useissa kuntien lausunnoissa todettiin, että esitetty rahoitusmalli ohjaa sote-maakuntien taloudenhoitoa nykyistä kuntien rahoitusta tiukemmin mutta toisaalta myös vakaammin.
- Useiden lausunnonantajien mukaan sote-maakunnille tulisi kuitenkin asettaa selkeämmät kannustimet kustannusten kasvun hillintään ja toisaalta palveluiden kehittämiseen tuottaviksi ja vaikuttaviksi.
 - Toisaalta valtion ohjauksen katsottiin rajoittavan yleiskatteisen rahoituksen käyttöä ja siten sote-maakunnan itsehallintoa.
- Lausunnoissa talouden tasapainoa koskevaa sääntelyä pidettiin tiukkana, ja sen arvioitiin vaikeuttavan toiminnan ja talouden suunnittelua. Myös arviointimenettelyssä käytettäviä kriteerejä esitettiin muutettavaksi.

alustavia tuloksia 1.10.

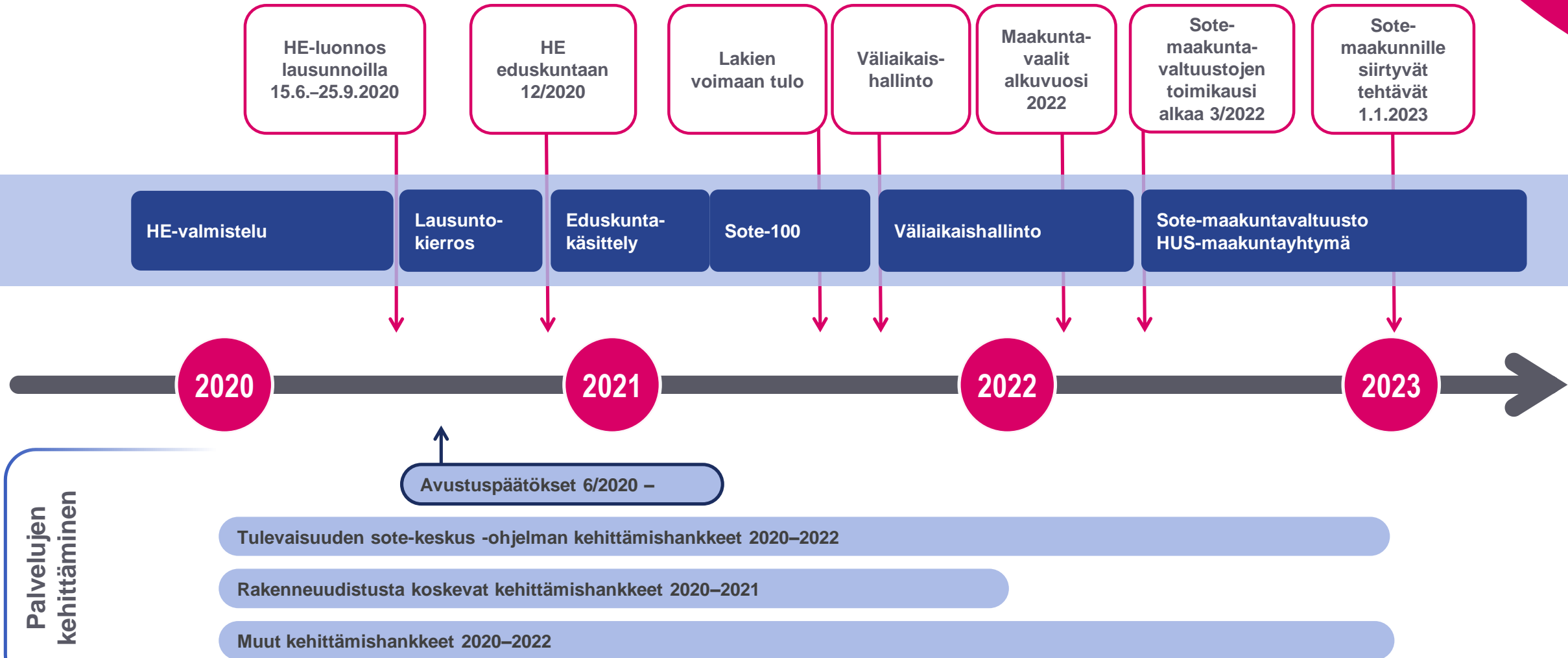

Hallituksen esityksen valmistelu

- Hallituksen esitysluonnos ja lausuntoyhteenvedon luonnos annetaan lainsäädännön arviointineuvostolle 12.10.
- STM julkaisee hallituksen esitysluonnoksen ja lausuntoyhteenvedon lokakuussa 2020.
- Hallitus viimeistelee lakiesityksen lopulliseen muotoonsa saadun palautteen jälkeen.
- Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle joulukuussa 2020.
- Sote-uudistus aiheuttaa teknisiä muutostarpeita laajasti lainsäädäntöön, muutosten valmistelu on käynnistetty.

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Palvelujen
kehittäminen

Sote-uudistus

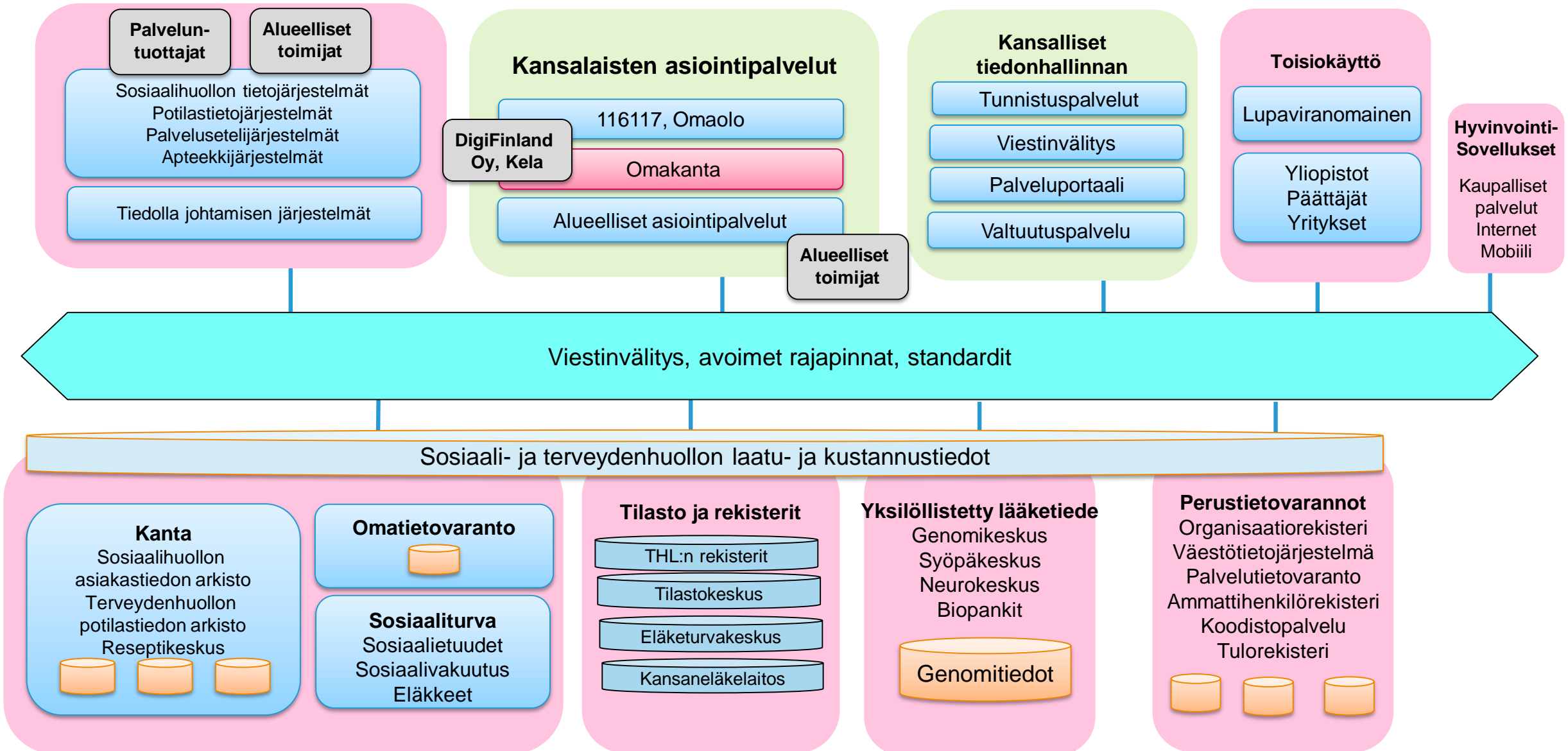
Digitalisaatio, tiedonhallinta ja ICT-ratkaisut sote-uudistuksessa

SOTE:a ei voi uudistaa ilman tiedonhallinnan ja ICT:n tukea

- Uudistuksen tavoitteet ovat ihmisissä ja palveluissa, ja **tiedonhallinta**, kuten muukin hallinto **on väline** tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Sote:n uudistaminen edellyttää toimivia **tietojärjestelmäratkaisuja, tiedonhallinnan käytäntöjä ja ohjauksen vaikuttavuuden** parantamista. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten ICT-ratkaisujen kehittäminen uudistuksen tarpeita vastaaviksi on välttämätöntä.
- Ratkaisujen on **perustuttava toiminnan lähtökohtiin ja tavoitteisiin**, ja niiden kehittäminen ja ylläpito on oltava substanssista ja toiminnasta vastaavilla.
- Uudistamiselle on varmistettava tarpeenmukainen resursointi säädösperustan valmistelua ja sen toimeenpanoa varten. Tiedonhallinnan ja ICT-kehittämisen **jatkumo tulee turvata** riittävällä valtion resursoinnilla myös hallituskausien yli.
- Myös **kansallista ja alueellista tietopohjaa** on kehitettävä, koska se on välttämätön edellytys palveluiden toteutumisen seurannalle, vertailulle ja palvelujärjestelmän ohjaukselle.

Sote-tiedonhallinnan ekosysteemi

Miten sote-uudistuksen muutos on toteutettavissa sote-tiedonhallinnan osalta?

Toimenpiteitä tarvitaan samanaikaisesti

- Kansallisesti
- Alueiden ja kansallisten toimijoiden välisinä
- Alueilla

Sote-tiedonhallinnan ja ICT:n periaatteet muutoksessa

- Hyödynnetään edellisessä muutoksessa kehitettyä
- Luovutaan vanhoista ratkaisuista ja toimintamalleista
- Käyttöön otetaan Kanta-palveluita, valtakunnallisia toimintamalleja ja määrittelyitä sekä DigiFinland Oy:n palveluita
- Turvataan asiakkaiden palvelut mahdollisimman vähin häiriöin
- Toteutetaan muutos vaiheittain ja priorisoiden
- Tehdään muutos yhteistyössä

Sote-tiedonhallinnan uudistamisen vastuut ja tehtävät

ASUKAS

AMMATTILAINEN

JOHTAJA

OMAKANTA

Omatietovaranto
Alaikäisen puolesta asiointi

Suomi.fi

Palveluiden käyttöönotto
Esim. suomi.fi -viestit

KANTA

Kanta-palveluiden uudet
toiminnallisuudet ja sisällöt
esim.
lääkehoito, sosiaalihuolto,
potilastiedon arkisto

Toivo-ohjelma / Valtava
Kansallisen tiedontuotannon
uudistaminen

Kansallinen

- STM, VM
- THL, Kela, Valvira, DVV

Omaolo.fi,
116 117,
Sähköinen
perhekeskus

Esim.
asiakaspalaute,
asiakas- ja
palveluohjaus,
etäpalvelut

Esim. asiakas- ja
potilastieto-
järjestelmien muutokset
ja liittyminen Kelan
tuottamiin palveluihin,
Kirjaamiskäytänteiden
yhdenmukaistaminen

Toivo-ohjelma / Virta
Maakuntien tiedolla
johtamisen
kehittäminen

**Kansallinen ja
alueellinen
yhteistyö**

- Viranomaiset
- DigiFinland Oy
- Maakunnat

Esim. asukkaan digitaalisten
palvelujen käyttöönotto ja
alueellisten toimintamallien
yhtenäistäminen

Esim. etäkonsultaation kehittäminen

Esim. yhteisten toiminta-
mallien, kuten yhtenäisen
kirjaamisen ja määrittelyjen
käyttöönotto

**Alueellinen tai
tuottaja-
kohtainen**

- Maakunnat
- Julkinen tai yksityinen
palveluntuottaja
- Kolmas sektori

**Sote-rakennemuutoksen valtionavustus 12/2021 asti
ja sisällön uudistus Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus - hankkeet**

Sote-uudistus

Sote-rakennemuutostuksen valtionavustuksen tavoitteet

1. Ohjauksen kehittäminen
2. Palveluverkkoa koskeva selvitys ja suunnitelma
3. Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittely
4. Palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittäminen ja tiedolla johtaminen
5. Tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistäminen
6. Muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmistelu

MAAKUNTA/ALUE	HAETTU VALTIONAVUSTUS OSA-ALUEET 1-3 €	HAETTU VALTIONAVUSTUS OSA-ALUE 4 €	MYÖNNETTY VALTIONAVUSTUS OSA-ALUEET 1-4 €
Etelä-Karjala	1 726 000		1 726 000
Etelä-Pohjanmaa	3 298 511		3 298 511
Etelä-Savo yht.	5 232 706		3 140 500
Etelä-Savo	4 175 706		2 500 500
Itä-Savo	1 304 000		640 000
Kainuu	1 477 080		1 377 080
Kanta-Häme	4 050 642	1 738 000	4 470 122
Keski-Pohjanmaa	3 679 148		2 680 000
Keski-Suomi	8 415 440		5 440 000
Kymenlaakso	11 119 615		4 417 500
Lappi	4 064 826		4 064 826
Pirkanmaa	10 108 528		9 329 760
Pohjanmaa	4 488 200	3 774 153	6 514 100
Pohjois-Karjala	4 116 380	8 277 600	7 516 380
Pohjois-Pohjanmaa	12 018 400	524 800	8 720 000
Pohjois-Savo	6 614 400	184 000	6 051 200
Päijät-Häme	5 725 280		5 152 000
Satakunta	5 256 000		4 895 000
Uusimaa yht.	30 924 713	9 536 079	31 533 465
Helsinki	11 032 000	1 970 000	12 018 500
Itä-Uusimaa	2 420 000		1 850 000
Keski-Uusimaa	4 795 913		4 206 165
Länsi-Uusimaa	9 000 000	792 341	7 782 000
Vantaa-Kerava	3 676 800		3 676 800
HUS		3 134 000	2 000 000
Varsinais-Suomi	12 953 301	368 238	9 673 556
MAAKUNTA/ALUE	135 516 170	20 763 132	120 000 000

Rakennemuutostuksen valtionavustus- päätökset alueittain

- valmistelu perustuu vapaaehtoisuuteen
- kehittämiskohteet perustuvat alueen tilanteeseen ja tarpeeseen
- alueet ovat päättäneet hankkeiden priorisoinneista

Valtionavustushankkeiden kansallinen koordinointi

Sisältöuudistus Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus

- **STM** vastaa ohjelman strategisesta johtamisesta ja valvoo hankkeita
- **Sote-uudistuksen johtoryhmä** toimii ohjausryhmänä ja sen alaisuudessa toimii koordinaatioryhmä

THL

- alueellinen toimeenpano ja hanketuki
- ohjelman kansallinen viestintä

Viisi aluekoordinaattoria

**Kaksi
kehittämispäällikköä**

Rakenneuudistus

- **STM** ohjaa rakenneuudistushankkeiden kokonaiskuvaa ja valvoo hankkeita
- **Alueellisen valmistelun jaosto** koordinoi rakenneuudistuksen etenemistä ja valmistelua

Osa-alue 1

STM

- vapaaehtoinen alueellinen valmistelu ja hankekoordinaatio

Osa-alue 2

Johtamisen ja ohjauksen kehittäminen

STM

- yhteistyömallien rakentaminen (mm. HYTE)
- tutkimus, kehittäminen, innovaatiot, oppiminen (TKIO)

DigiFinland Oy

- alueellisen tietojohtamisen kehittäminen (Toivo-ohjelman Virta-hanke)

Osa-alue 3

Toimintatapojen ja prosessien uudistaminen ja Yhtenäistäminen digitaalisten välinein

THL

- digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet osana Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus –ohjelmaa

DigiFinland Oy

- Omaolo.fi, 116 117, Sähköinen perhekeskus

Digi- ja väestötietovirasto

- Suomi.fi-palvelut

Sote-järjestämislakiesitys, kustannusarvioita ja alustavaa lausuntoyhteenvetoa tiedonhallinnan osalta

SOTE-maakuntien perustamisesta aiheutuvat välttämättömät kulut

SOTE-maakuntien valmistelukulut ennen järjestämisvastuun siirtoa
354 miljoonaa

SOTE-maakuntien toiminnan ensimmäisille vuosille kohdistuvat ICT-kulut
190 miljoonaa

Kuntien muutoskulut
50 miljoonaa

Pelastustoimi
5-10 miljoonaa

Muutuskustannusten jaksottuminen ennen ja jälkeen järjestämisvastuun siirtoa perustuu edellisen uudistuksen arvioihin ja päivitty uudistuksen valmistelun edetessä

Kehittämistarpeista arvioidut kustannukset

Asiakas- ja potilastietojärjestelmien uudistaminen
2-3 mrd / 10 vuotta

Asiointi- ja omahoitopalveluiden kehittäminen
50-150 miljoonaa

Alueellisen tiedolla johtamisen kehittäminen
50-150 miljoonaa

Valtakunnallisen tiedontuotannon kehittäminen
20-50 miljoonaa

Kanta-palveluiden kehittäminen
60-80 miljoonaa

Pelastustoimi
20-30 miljoonaa

Kehittämistarpeet riippumattomia uudistuksesta. Osa näistä kuluista korvaa pysyviä ylläpitokuluja

Sote-uudistus

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedon-hallinnan muutuskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

- Kysymyksestä lausuneiden määrä lausuntopalvelussa noin 260
- Suurin osa lausunnon antaneista piti **edellisen vaalikauden arvioita suuruusluokaltaan pääosin oikeansuuntaisena**, joskin
 - korostettiin myös tarvetta laskelmien päivittämiselle
 - lausuntojen perusteella ei ole mahdollista tarkentaa arvioita, ne tarjoavat lähinnä näkemyksiä, mitä arvioinneista puuttuu
- Arvioinnin keskeisimmät kehittämistarpeet:
 - **Kunnat ja kuntayhtymät:** hintakehityksen huomiointi, alueelliset arviot, arviot kunnille aiheutuvista kustannuksista, uudistuksen kireän aikataulun ja rajallisten resurssien vaikutusten arviointi, arviointien tarkentaminen yhdessä kuntatoimijoiden kanssa
 - **Valtion viranomaiset (yksittäisiä huomioita):** kertaluonteisten ja pysyvien kustannusten erottaminen toisistaan, uudistuksen kanssa samanaikaisesti huomioitavien muiden muutosten (mm. muusta lainsäädännöstä johtuvat) arviointi kokonaisuutena
 - **Yhdistykset ja yhteisöt (yksittäisiä huomioita):** huoli siitä, ettei kustannuksia ei ole huomioitu riittävästi, kustannusvaikutuksen esittäminen sote-maakuntien ja kuntien osalta
 - **Elinkeinoelämä (yksittäisiä huomioita):** arviot julkisten palvelujen tuottajille aiheutuvista kustannuksista

Kiitos

soteuudistus.fi

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausosasto
Digitalisaation ja tiedonhallinnan yksikkö

Sote-uudistus